

УДК 347.73:336.761(477)

М. В. Занфіровкандидат юридичних наук,
заступник прокурора Одеської області**МІСЦЕ ВАЛЮТНИХ САНКЦІЙ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

У статті визначено, що для валютної відповідальності як різновиду фінансово-правової відповідальності властиві всі ознаки останньої. Обґрунтовано, що підставою для негативної валютної відповідальності є валютне правопорушення. Незважаючи на закріплення відповідальності за порушення правил про валютні операції в Кодексі України про адміністративні правопорушення, валютне правопорушення є різновидом фінансового. Природа валютних правопорушень визначається не нормативно-правовим актом, у якому законодавець має сформулювати склади валютних правопорушень, а предметом правового регулювання валютного права.

Ключові слова: фінансова відповідальність, матеріальні ресурси, валютний контроль, валютне законодавство, майнова санкція, публічно-правова відповідальність, податкові розрахунки, джерела податкових надходжень.

I. Вступ

Проблеми вдосконалення правового регулювання валютних відносин останнім часом стали найбільш актуальними й дискусійними. Вони привертають увагу багатьох фахівців не лише у сфері економіки та фінансів, а й валютного права. Ліквідація державної монополії зовнішньої торгівлі та валютної монополії призвела до того, що суб'єктів, зайнятих у сфері зовнішньоекономічних зв'язків і валютних операцій, стало значно більше, але через відсутність у більшості з них досвіду такої діяльності, а іноді й прямих зловживань з їх боку, цей процес був пов'язаний з великими втратами для економіки України.

У результаті безконтрольного вивезення з країни валютних і матеріальних ресурсів фінансове становище України стало критичним, що зажадало посилення валютного контролю та встановлення відповідальності за порушення валютного законодавства. При цьому саме законодавство, що регламентує питання відповідальності за валютні правопорушення, завелике й багато в чому суперечливе.

II. Постановка завдання

Метою статті є визначення специфіки валютних санкцій як виду фінансово-правових санкцій.

III. Результати

Згідно зі ст. 16 Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" від 19.02.1993 р. № 15–93 (із змінами та доповненнями), незаконні скуповування, продаж, обмін чи використання валютних цінностей як засобу платежу або як застави, тобто вчинення цих дій без відповідного дозволу (ліцензії), якщо відповідно до цього Декрету та інших актів валютного законодавства наявність такого дозволу (ліцензії) є обов'язковою, тягнуть за собою адміністративну або кримінальну від-

повідальність згідно із чинним законодавством України [1].

До резидентів, нерезидентів, винних у порушенні правил валютного регулювання й валютного контролю, застосовуються такі заходи відповідальності (фінансові санкції) [1]:

- за здійснення операцій з валютними цінностями, що передбачені п. 2 ст. 5 цього Декрету, без одержання генеральної ліцензії Національного банку України – штраф у сумі, еквівалентній сумі (вартості) зазначених валютних цінностей, перерахованій у валюту України за обмінним курсом Національного банку України на день здійснення таких операцій, з виключенням банку із Республіканської книги реєстрації банків або без такого виключення;
- за здійснення операцій з валютними цінностями, що потребують одержання ліцензії Національного банку України, згідно з п. 4 ст. 5 цього Декрету, без одержання індивідуальної ліцензії Національного банку України – штраф у сумі, еквівалентній сумі зазначених валютних цінностей, перерахованій у валюту України за обмінним курсом Національного банку України на день здійснення таких операцій;
- за торгівлю іноземною валютою банками та іншими фінансовими установами, національним оператором поштового зв'язку без одержання ліцензії Національного банку України та (або) з порушенням порядку й умов торгівлі валютними цінностями на міжбанківському валютному ринку України, встановлених Національним банком України, – штраф у сумі, еквівалентній сумі (вартості) зазначених валютних цінностей, перерахованій у валюту України за обмінним курсом Національного банку України на день здійснення таких операцій, з виключенням банку із Республіканської книги реєстрації банків або без такого виключення;

- за невиконання уповноваженими банками обов'язків, передбачених п. 4 ст. 4 цього Декрету, а також за невиконання уповноваженими банками, фінансовими установами та національним оператором поштового зв'язку обов'язків, передбачених п. 2 ст. 13 цього Декрету, – позбавлення генеральної ліцензії Національного банку України на право здійснення валютних операцій або штраф у розмірі, що встановлюється Національним банком України;
- за порушення резидентами порядку розрахунків, установленого ст. 7 цього Декрету, – штраф у розмірі, еквівалентному сумі валютних цінностей, що використовувалися при розрахунках, перерахованій у валюту України за обмінним курсом Національного банку України на день здійснення таких розрахунків;
- за несвоєчасне подання, приховування або перекручення звітності про валютні операції – штраф у сумі, що встановлюється Національним банком України;
- за невиконання резидентами вимог щодо декларування валютних цінностей та іншого майна, передбачених ст. 9 цього Декрету, – штраф у сумі, що встановлюється Національним банком України.

Санкції, передбачені цим пунктом, застосовуються Національним банком України та за його визначенням – підпорядкованими йому установами. Оскарження дій щодо накладення стягнень провадиться у судовому порядку. Суми стягнених штрафів спрямовуються до державного бюджету України [1].

Таким чином, з аналізу цього Декрету можна побачити, що разом з кримінальною, адміністративною відповідальністю існує інша – валютна, але лише як вид фінансово-правової відповідальності.

Закріплення Законом настання “іншої відповідальності” за здійснення валютних правопорушень викликало в юридичній літературі дискусію про її правову природу. Так, наприклад, О. С. Шабуров зазначає, що “валютні правопорушення є різновидом адміністративних правопорушень, тобто передбачених нормами права посягань на встановлений порядок державного управління” [2, с. 433]. Так само вважає й І. В. Хаменушко, який пише, що “передбачена можливість стягнення в дохід держави усього отриманого за недійсною угодою або незаконні дії має всі ознаки адміністративного впливу на правопорушника, а, отже, підставою для її застосування служить здійснення адміністративного правопорушення” [3, с. 47].

Санкція застосовується у вигляді стягнення в дохід держави усього отриманого за недійсними угодами й необґрунтовано придбаного в результаті незаконних дій саме, як заходом валютної відповідальності.

Дійсно, відповідно до санкції, передбаченої ст. 16 вищенаведеного Декрету, такі за-

ходи: встановлені законом; передбачають конфіскаційний характер відповідальності стягнення в дохід держави; спрямовані на суб'єктів, якими є фізичні та юридичні особи; застосовуються широким колом уповноважених органів і посадовців органами валютного контролю.

Таким чином, передбачена можливість стягнення в дохід держави усього отриманого за недійсною угодою.

Санкції штрафного характеру до валютної сфери, відповідно до загальних принципів права, повинні відповідати вимогам справедливості і співмірності відповідно до Конституції України. При цьому принцип співмірності, що виражає вимоги справедливості у сфері публічно-правової відповідальності, передбачає встановлення цієї відповідальності лише за винне діяння і її диференціацію відповідно до тяжкості вчиненого, розміру й характеру заподіяного збитку, ступеня вини правопорушника та інших істотних обставин, що зумовлюють індивідуалізацію при застосуванні стягнення. Зазначені принципи притягнення до відповідальності стосуються як фізичних, так і юридичних осіб. На нашу думку, заходи фінансово-правової відповідальності, встановлені Декретом, не відповідають таким конституційним принципам і загальним принципам права, як рівність, справедливості і співмірності покарання за правопорушення. Отже, органи валютного контролю мали можливість ігнорувати такі принципи, як презумпція невинуватості, термін притягнення порушника до відповідальності.

Недосконалість валютного законодавства й відносно невеликий досвід його застосування призводили до відсутності єдиного підходу судових органів до справ, пов'язаних з порушенням валютного законодавства. Суперечності та прогалини в численних законодавчих актах допускали можливість різного тлумачення базових положень валютного законодавства, що призводило до ухвалення різних рішень в аналогічних справах. У зв'язку із цим назріла необхідність у прийнятті нових нормативно-правових актів, що регулюють питання відповідальності за валютні правопорушення з урахуванням проблем правозастосовної практики.

Слід погодитися з думкою А. А. Мусаткіної в тому, що санкції, встановлені в нормативно-правових актах Центрального банку за валютні правопорушення, суперечать чинному законодавству та положенням теорії юридичної відповідальності. По-перше, Центральний банк не наділений повноваженнями у своїх нормативно-правових актах вводити нові склади фінансових правопорушень і санкції за їх здійснення. По-друге, більшість санкцій є абсолютно визначеними, і їх розмір пов'язаний із сумою валютної виручки. Санкції повинні відповідати принципу співмірності, рівню громадської небезпеки правопорушення і принципу індивідуалізації [4, с. 45].

На нашу думку, заходи за здійснення валютних правопорушень повинні відповідати принципам юридичної відповідальності й встановлюватися в законах, а не в підзаконних актах. Так, наприклад, якщо вивчити зарубіжний досвід профілактики, боротьби з валютними правопорушеннями та особливості притягнення до юридичної відповідальності за порушення валютного законодавства, то в Російській Федерації діє Закон РФ “Про валютне регулювання та валютний контроль”.

КпАП України також регулює питання притягнення за валютні правопорушення, але до адміністративної відповідальності, який має ряд новел у регулюванні цих питань. Тепер відповідальність за порушення валютного законодавства прямо названа адміністративною й застосовується відповідно до КпАП України. Так, згідно зі ст. 162 КпАП України, незаконні скуповування, продаж, обмін, використання валютних цінностей як засобу платежу або застави тягнуть за собою попередження або накладення штрафу від 30 до 44 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією валютних цінностей.

Тут треба замислитися про юридичну природу цього штрафу. Зрозуміло, що такий штраф має бути віднесений до заходів фінансово-правової відповідальності й має бути фінансово-правовою санкцією, а не належати до одного з видів адміністративних стягнень.

Ця обставина дає можливість опонентам теорії валютної відповідальності стверджувати, що відповідальність за здійснення валютних правопорушень має адміністративну природу. У зв'язку із цим зауважимо, що природа відповідальності визначається не нормативно-правовим актом, у якому законодавець сформулював склад валютних правопорушень, а предметом правового регулювання валютного права. На нашу думку, за природою відповідальність за валютні правопорушення є різновидом фінансово-правової відповідальності. Це впливає також із співвідношення фінансового й валютного права. Валютне право є інститутом фінансового права.

При розробці КпАП України та подальшому внесенні змін і доповнень було здійснено спробу зібрати всі адміністративні правопорушення в єдиному нормативно-правовому акті. Втім є сфери правового регулювання, які важко, відповідно до накопиченого досвіду й інших обставин, “втиснути” до складу Кодексу. На нашу думку, валютна сфера є однією з таких сфер. Результат не зовсім правомірною включення питань порушень і заходів покарання у валютній сфері в структуру КпАП України ст. 162 Кодексу. У зв'язку із цим склади валютних правопорушень, санкції за їх здійснення і порядок їх призначення повинні закріплюватися в новоприйнятому Законі України “Про валютне

регулювання і валютний контроль”. А в КпАП України доцільно закріпити адміністративну відповідальність посадовців резидентів і нерезидентів. Аналогічно вирішується питання про відповідальність посадовців платників податків і податкових агентів у статтях КпАП України.

Для валютної відповідальності як різновиду фінансово-правової відповідальності характерні всі ознаки останньої:

- 1) валютна відповідальність має публічно-правовий характер; вона пов'язана з владним державним примусом, оскільки санкції за порушення норм валютного законодавства застосовуються органами валютного контролю, які входять до структури органів державної влади;
- 2) внаслідок порушення валютного законодавства збиток заподіюється безпосередньо державі;
- 3) підставою притягнення до валютної відповідальності є здійснення валютного правопорушення;
- 4) настання валютної відповідальності спричиняє негативні наслідки для правопорушника, покладає на нього додаткові обов'язки у вигляді санкцій;
- 5) суб'єктами валютної відповідальності є фізичні та юридичні особи;
- 6) мета валютної відповідальності покарання винного в порушенні валютного законодавства, запобігання здійсненню ним нових порушень;
- 7) валютна відповідальність реалізується в позитивному й негативному аспектах.

Як приклад реалізації позитивного аспекту, відповідно до зарубіжного досвіду, можна навести ст. 14 Закону РФ “Про експортний контроль” від 18.07.1999 р., у якій зазначено, що російські учасники зовнішньоекономічної діяльності несуть відповідальність за достовірність інформації, що надається з метою експортного контролю федеральним органам виконавчої влади, які здійснюють повноваження у сфері експортного контролю. Чи, наприклад, ст. 24 Закону РФ “Про валютне регулювання і валютний контроль” закріплює обов'язок резидентів і нерезидентів надавати органам і агентам валютного контролю документи й інформацію, передбачені чинним валютним законодавством; вести в установленому порядку облік і складати звітність за валютними операціями, що проводяться; забезпечувати збереження відповідних документів і матеріалів протягом не менше 3 років з дня здійснення відповідної валютної операції; виконувати вписи органів валютного контролю про усунення виявлених порушень актів валютного законодавства РФ і актів органів валютного регулювання тощо.

Тут слід зазначити, що відчуття відповідальності за добросовісне виконання суб'єктами валютних правовідносин своїх обов'язків характеризує позитивну валютну відповідаль-

ність. У разі недотримання цих обов'язків настає негативна валютна відповідальність, яка полягає в застосуванні до правопорушників заходів відповідальності.

Таким чином, можна зробити висновок, що валютна відповідальність є добровільним дотриманням резидентами й нерезидентами правових вимог валютного законодавства, що ґрунтується на свідомо належному виконанні ними своїх обов'язків перед державою, а в разі їх невиконання обов'язок зазнавати передбачені чинним законодавством заходи державного примусу, що застосовуються до правопорушника за валютне правопорушення, і полягають у позбавленнях майнового характеру.

Підставою для притягнення до валютної відповідальності є здійснення валютного правопорушення. Згідно із загальнотеоретичними положень, валютне правопорушення має такі ознаки:

1. Суспільна небезпека. Валютне правопорушення є суспільно небезпечним діянням, оскільки шляхом дії (бездіяльності) суб'єктом валютних правовідносин заподіюється збиток фінансовим інтересам держави в цілому.
2. Протиправність. Валютне правопорушення протиправне, оскільки здійснюється всупереч установленим державою нормам валютного законодавства.
3. Винність. Наявність вини є обов'язковою ознакою валютного правопорушення.
4. Караність полягає в наявності встановленої законом відповідальності за здійснення валютного правопорушення, яка виражається в застосуванні фінансово-правових санкцій.

Таким чином, під валютним правопорушенням слід розуміти протиправне, винне діяння (дія і бездіяльність), здійснене учасником валютних операцій, за яке валютним законодавством встановлена фінансово-правова відповідальність.

Для притягнення до юридичної відповідальності правопорушника потрібна наявність складу правопорушення, який включає об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт і суб'єктивну сторону.

Об'єкт – це суспільні відносини, на які зазіхає валютне правопорушення. Об'єкт валютного правопорушення можна класифікувати на загальний, родовий і безпосередній. Загальним об'єктом валютних правопорушень є валютні відносини, тобто суспільні відносини, що виникають із приводу або у зв'язку з використанням валютних цінностей. Так, валютні правопорушення за родовим об'єктом можна класифікувати на такі групи:

1. Порушення, що зазіхають на суспільні відносини, які забезпечують проведення валютного контролю.
2. Порушення порядку здійснення валютних операцій.

3. Порушення встановлених правил ведення й надання валютної звітності.

Під безпосереднім об'єктом валютного правопорушення необхідно розуміти конкретні суспільні відносини, на які воно зазіхає.

Об'єктивний бік валютного правопорушення виражається в здійсненні діяння у формі дії або бездіяльності. Суб'єктами валютних правопорушень є резиденти й нерезиденти, що здійснюють на території України валютні операції, які не суперечать чинному законодавству України. Але чинне законодавство встановлює відповідальність тільки фізичних і юридичних осіб, тобто Україна, адміністративно-територіальні одиниці, органи місцевого самоврядування суб'єктами валютних правопорушень не є, хоча можуть виступати учасниками валютних операцій.

Суб'єктивний бік валютного правопорушення передбачає наявність вини, яка може бути виражена у формі наміру або необережності. При цьому обов'язок щодо доведення вини особи, що притягається до відповідальності, покладається на органи валютного контролю. Причому органи валютного контролю повинні довести, що в резидента була можливість забезпечити отримання (повернення) на свій банківський рахунок в уповноваженому банку іноземної валюти або валюти України від нерезидентів, але він не вжив усіх залежних від нього заходів для виконання вказаного обов'язку.

У КпАП України адміністративній відповідальності за порушення валютного законодавства присвячена одна стаття Кодексу – ст. 162.

Згідно зі ст. 16 Декрету КМУ “Про систему валютного регулювання та валютного контролю”, незаконні скуповування, продаж, обмін чи використання валютних цінностей як засобу платежу або як застави, тобто вчинення цих дій без відповідного дозволу (ліцензії), якщо відповідно до цього Декрету та інших актів валютного законодавства наявність такого дозволу (ліцензії) є обов'язковою, тягнуть за собою адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із чинним законодавством України [1].

До резидентів, нерезидентів, винних у порушенні правил валютного регулювання й валютного контролю, застосовуються фінансові санкції, як ми вже переконалися з аналізу Декрету Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання та валютного контролю”.

Стосовно способу обчислення штрафу слід зазначити, що він є досить серйозною санкцією, що не відповідає характеру й рівню суспільної небезпеки здійснюваного правопорушення. На нашу думку, розмір адміністративного штрафу не повинен перевищувати 100% вартості товарів, що є об'єктами правопорушення. Інакше посилення каральних властивостей покарання поглине його превентивні цілі шляхом заперечення всіх розумних

меж. У зв'язку із цим не можна не наголосити, що нині майновим санкціям надається усе більш фіскальне значення, вони перетворюються "на збочену форму податку".

На практиці цілком реальні ситуації, коли сума штрафу, обчислена за такими правилами, може перевищувати розмір штрафу, передбаченого Кримінальним кодексом України, і тоді адміністративне покарання за своєю тяжкістю перевищить кримінальне покарання. У разі ж банкрутства юридичної особи або індивідуального підприємця інтереси приватні (а саме інтереси кредиторів, які не отримують повного задоволення своїх вимог) поступатимуться публічним інтересам.

Тому з позиції співмірності покарання й рівня суспільної небезпеки здійснюваного правопорушення, а також забезпечення балансу приватних і публічних інтересів доцільно встановити або тверду максимальну межу адміністративних штрафів, або максимальний розмір, виходячи з валюти балансу юридичної особи або річного доходу приватного підприємця.

Органами валютного контролю в Україні є Національний банк України, що:

- здійснює контроль за виконанням правил регулювання валютних операцій на території України з усіх питань, не віднесених цим Декретом до компетенції інших державних органів;
- забезпечує виконання уповноваженими банками функцій щодо здійснення валютного контролю згідно із цим Декретом та іншими актами валютного законодавства України.

Уповноважені банки, фінансові установи та національний оператор поштового зв'язку, які отримали від Національного банку України генеральні ліцензії на здійснення валютних операцій, здійснюють контроль за валютними операціями, що проводяться резидентами й нерезидентами через ці установи.

Державна податкова інспекція України здійснює фінансовий контроль за валютними операціями, що провадяться резидентами та нерезидентами на території України.

Державна митна служба України здійснює контроль за додержанням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України.

Згідно зі ст. 44 Закону України "Про Національний банк України" від 20.05.1999 р. № 679-XIV, до компетенції Національного банку у сфері валютного регулювання та контролю належить таке:

- видання нормативно-правових актів щодо ведення валютних операцій;
- видача та відкликання ліцензій, здійснення контролю, у тому числі шляхом здійснення планових і позапланових перевірок, за діяльністю банків, юридичних та фізичних осіб (резидентів та нерезидентів), які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних

операцій, в частині дотримання ними валютного законодавства;

- встановлення лімітів відкритої валютної позиції для банків та інших установ, що купують та продають іноземну валюту;
- застосовування заходів відповідальності до банків, юридичних і фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) за порушення правил валютного регулювання і валютного контролю.

Крім того, варто зазначити, що порядок переміщення через митний кордон України валютних цінностей встановлюється Національним банком України.

За порушення валютного законодавства відповідно до змісту правопорушення встановлюються як адміністративна, так і кримінальна відповідальність.

IV. Висновки

Підбиваючи підсумок дослідженню поняття та правової природи валютних санкцій, зазначимо таке:

1. Валютна відповідальність є добровільним дотриманням резидентами й нерезидентами правових вимог валютного законодавства, що ґрунтується на свідомо належному виконанні ними своїх обов'язків перед державою, а в разі їх невиконання обов'язок зазнавати передбачені чинним законодавством України заходи фінансово-правового примусу, що застосовуються до правопорушника за валютне правопорушення, які полягають у позбавленнях майнового характеру.
2. Підставою для негативної валютної відповідальності є валютне правопорушення. У зв'язку з тим, що чинне законодавство України не визначає поняття валютного правопорушення, запропоновано ухвалити Закон України "Про валютне регулювання і валютний контроль" і закріпити в ньому таке визначення: "Валютне правопорушення – це протиправне, винне діяння (дія або бездіяльність), здійснене учасником валютних операцій, за яке валютним законодавством України встановлена фінансова відповідальність".
3. Незважаючи на закріплення відповідальності за порушення валютного законодавства в КпАП України, валютне правопорушення є різновидом фінансового. Природа валютних правопорушень визначається не нормативно-правовим актом, у якому законодавець сформулював склади валютних правопорушень, а предметом правового регулювання валютного права. На нашу думку, склади валютних правопорушень, санкції за їх здійснення і порядок їх призначення необхідно встановити в основному валютному законі, тобто в Законі України "Про валютне регулювання і валютний контроль", а в КпАП України закріпити адміністративну

відповідальність посадових осіб резидентів і нерезидентів.

Список використаної літератури

1. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. № 15-93 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Шабуров А. С. Юридическая ответственность / А. С. Шабуров // Теория государства и права / под ред. В. М. Корельского, В. Д. Перевалова. – Москва: Норма-Инфра-М, 1997. – 628 с.
3. Хаменушко И. В. О правовой природе финансовых санкций / И. В. Хаменушко // Юрид. мир. – 1997. – № 1. – С. 46–50.
4. Мусаткина А. А. Финансовая ответственность в системе юридической ответственности: монография / А. А. Мусаткина; под ред. Р. Л. Хачатурова. – Тольятти: ВУиТ, 2003. – 179 с.
5. Курбатов А. Вопросы применения финансовой ответственности за нарушение налогового законодательства / А. Курбатов // Хоз-во и право. – 1995. – № 1. – С. 60–71.

Стаття надійшла до редакції 11.11.2014.

Занфи́ров М. В. Место валютных санкций в системе финансовой ответственности

В статье определено, что для валютной ответственности как разновидности финансово-правовой ответственности характерны все признаки последней. Обосновано, что основанием для отрицательной валютной ответственности является валютное правонарушение. Несмотря на закрепление ответственности за нарушение правил о валютных операциях в Кодексе Украины об административных правонарушениях, валютное правонарушение является разновидностью финансового. Природа валютных правонарушений определяется не нормативно-правовым актом, в котором законодателем сформулируются составы валютных правонарушений, а предметом правового регулирования валютного права.

Ключевые слова: финансовая ответственность, материальные ресурсы, валютный контроль, валютное законодательство, имущественная санкция, публично-правовая ответственность, налоговые расчеты, источники налоговых поступлений.

Zanfirov M. Place Currency Sanctions System of Financial Responsibility

In this article the author defines that responsibility for the currency as a form of financial and legal responsibility of all the characteristic features of the latter, monetary responsibility is public in nature; it is associated with powerful state coercion as a sanction for violation of foreign exchange laws applicable exchange control authorities, which are included in the structure of government; due to violations of currency legislation damage caused directly by the state; basis of bringing to responsibility is to carry out currency exchange violations; onset of monetary responsibility entails negative consequences for the offender imposes additional obligations on it in the form of sanctions; monetary liability entities are natural persons and legal entities; objective of monetary penalty liability guilty of violating currency laws, prevent the exercise of further violations; monetary liability is realized in the positive and negative aspects.

Determined that the monetary responsibility is voluntary compliance by residents and non-legal currency legislation based on deliberately proper performance of their duties to the state, and in the event of failure to comply with the obligation provided by law subject to state enforcement measures applicable to the offender for currency offenses aimed at the deprivation of material nature.

The reason for negative currency liability is currency offenses. Due to the fact that the legislation does not define the notion of Ukraine currency offenses prompted to accept the Law of Ukraine "On Currency Regulation and Currency Control" and fix it the following definition: "Exchange offense is wrongful, culpable act (action or inaction) made the foreign exchange transactions for which currency legislation of Ukraine established financial responsibility".

Currency offense has the following features: a public danger (as by the action (inaction) of a business exchange relationships caused damage to the financial interests of the state as a whole), wrongfulness (as done contrary to the norms laid down by the currency legislation), guilt (guilt presence is mandatory feature Monetary Offences), punishment (is the presence of a statutory responsibility for the implementation of currency offenses, which is reflected in the use of financial and legal sanctions).

Despite the consolidation of responsibility for violation of foreign exchange laws in the Administrative Code of Ukraine, currency is a form of financial wrongdoing. Nature currency offenses defined not legal act in which the legislator formulated compositions currency offenses, the subject of legal regulation of foreign exchange law. It seems that the composition of foreign exchange violations, sanctions for their implementation and procedure for their appointment must be installed in the main foreign exchange law is the Law of Ukraine "On Currency Regulation and Currency Control", and the Administrative Code of Ukraine to consolidate the administrative liability of officers and non-residents.

Key words: financial responsibility, financial resources, exchange controls, currency legislation, proprietary sanction, public liability, tax calculations, sources of tax revenue.